

Primele zile ale ocupației horthyste în Maramureș

Prof. Șuștic Mariana

Școala Gimnazială „Dr. Ioan Mihalyi de Apșa”

Sighetu Marmăției

Dr. George Tite, născut la Săpânța, a fost mare patriot român. Avocat de meserie (doctor în drept și diplomat al Academiei Comerciale din Cluj-Napoca, plus studiile de specialitate desăvârșite la Paris) a încercat, în acele vremuri tulburi, să reziste în fața ocupanților și să apere drepturile adevăraților maramureșeni.

Din mărturiile celui care a fost dr. George Tite, mărturii însemnate de prof. Grigore Holdiș, aflăm cum s-a desfășurat ocupația horthystă încă din prima zi în Maramureș.

În ziua de 6 septembrie 1940, când au intrat în Sighet trupele horthyste, pe podul de la Slatina, dr. George Tite era primar al Sighetului. În mai puțin de două minute acesta a predat agendele de conducere ale orașului noilor autorități în frunte cu noul primar horthyst, generalul Rody. Generalul, care avusese proprietăți la Petrova în timpul stăpânirii austro-ungare a venit în Maramureș ca să-și recapete averile.

Odată cu venirea autorităților horthyste, câțiva din funcționarii români ai primăriei au trecut pe partea noilor autorități. Unii dintre ei se purtau urât chiar cu confracții lor. Mulți români au fost forțați să-și părăsească locurile unde trăiau. Erau trimiși în exil în vagoane de vite. Numai în 1940 au fost expulzate 2346 persoane (intelectuali, preoți, ș.a.).

Încă din ziua următoare (7 septembrie) invadatorii au început arestările, în masă, de români și evrei. Mulți intelectuali au fost siliți să părăsească Maramureșul. Unii dintre ei au rămas și-au fost arestați mai târziu și trimiși în lagărul de concentrare de la Carei. Printre cei trimiși în lagăr au fost dr. George Tite, dr. Artur Anderco, prof. Ion Bîlțiu – Dăncuș, avocat Gheorghe Bota și mulți alții.

Aceștia au fost cei care n-au acceptat să depună jurământ de credință statului maghiar horthyst (în total 40 de persoane). În lagăr ei erau supuși la tot felul de munci josnice (curățatul șanțurilor și altele). Cei care n-au fost trimiși în lagăr au fost supuși batjocurii autorităților, arestați (Grigore Holdiș, Andrei Coman, Francisc Nistor, Ion Tite).

Venit din lagăr, avocatului George Tite i s-a refuzat profesarea meseriei de avocat ca și altor avocați români. Nici măcar să predea în școală, ca învățător, nu s-a acceptat cu toate că avea studii superioare. În aceste condiții a părăsit Maramureșul, lucrând pentru început la Consulatul român din Oradea (consilier juridic), apoi la Ministerul de Externe al României (consilier tehnic).

A încercat să vină în Maramureș dar autoritățile au refuzat să-i elibereze pașaport.

În primăvara anului 1942, în condițiile grele, dr. George Tite este trimis la Ankara (Turcia) în misiune secretă pentru a încerca să se apropie de marile

puteri în vederea obținerii păcii. Aceleași acțiuni diplomatice le va face, doi ani mai târziu, împreună cu Marta Bibescu pentru a încerca să angajeze România de partea aliaților.

Trimis în iulie 1944 în Maramureș pentru a anunța maramureșenii că în scurt timp Maramureșul va fi eliberat, este urmărit de Gestapo. Reușește să plece clandestin la Băile Herculane unde aude de actul de la 23 august.

În perioada guvernului lui dr. Petru Groza, dr. George Tite a fost consul general al României la Budapesta până în 1947.

Și-a adus contribuția alături de alți oameni politici în a concepe dorințele României la Conferința de pace de la Paris, din 1946, în ceea ce privește trasarea corectă a graniței cu U.R.S.S. Nu s-a ținut seamă, la acea conferință, că dincolo de Tisa erau peste 42.000 de români așa că s-a trasat granița nu pe Carpați, cum fusese în 1919, ci pe Tisa.

Bibliografie

Holdiș, Grigore - „*Avocatul dr. George Tite despre Diktatul de la Viena (1040) și Maramureșul*”, *Marmația socialistă, Sighet*, An IV, nr. 30, 1981.